

Dato **28.08.2025**
Tid **18.00 - 20.00**
Sted **Microsoft Teams-møte; HIAS-Møterom-Mjøsa (VBA)-14pl**
Til stede **Marte Larsen Tønseth
Jørn Arild Flatha
Geir Roger Borgedal
Odd Amund Lundberg
Vigdis Stensby
Jane Meyer
Bjarne Højsgaard Christiansen
Truls Gihlemon
Paal Ravnaas
Emil Paulsen
Kjell Magne Brobakken
Kirsti Mengshoel
Knut Holen
Jarle Ruud
Christian Bråthen Larsen
Mai Riise
Thorbjørn Netteland
Lise Busterud Nordal**

Representantskapsmøte i Hias

HIAS-O-Representantskapet

Hedmark IKT

Agenda - 28 august 2025

2025 / 16   **Valg av to representanter til å underskrive protokollen**

18.00, 5 min
Knut Holen

2025 / 17   **Gjennomgang av protokollen fra forrige møte**

18.05, 5 min
Knut Holen

2025 / 18   **Økonomiplan 2026 - 2029**

Christian Bråthen Larsen

2025 / 19   **Felles kommunedelplan vann og avløp**

Jarle Ruud

2025 / 20   **Åpen post**

15 min
Knut Holen

Innholdsfortegnelse

28.08.2025 18.00 - 20.00

2025 / 16 - Valg av to representanter til å underskrive protokollen 5

Vedlegg

Valg av to representanter til å underskrive protokollen.docx 6

2025 / 17 - Gjennomgang av protokollen fra forrige møte 7

Vedlegg

Gjennomgang av protokollen fra forrige møte.docx 8

2025-06 - Representantskapsmøte i Hias - signert protokoll.pdf 9

2025 / 18 - Økonomiplan 2026 - 2029 13

Vedlegg

Økonomiplan 2026 - 2029.docx 14

Økonomiplan 2026-2029.pdf 22

2025 / 19 - Felles kommunedelplan vann og avløp 38

Vedlegg

Felles kommunedelplan vann og avløp.docx 39

2025 / 20 - Åpen post 40

Vedlegg

Åpen post.docx 41

1-RAMMESAK - HANDLINGS- OG ØKONOMIPLAN 2026-2029 HAMAR KOMMUNE.pdf 43

2-RAMMESAK - HANDLINGS- OG ØKONOMIPLAN 2026-2029 HAMAR KOMMUNE.pdf 44

2025 / 16 - Valg av to representanter til å underskrive protokollen

Knut Holen

Det skal velges to representanter som skal signere protokollen sammen med representantskapets leder.

| Beslutning

Vedlegg

[Valg av to representanter til å underskrive protokollen.docx](#)

Sak til representantskapet i Hias IKS

Tittel	Valg av to representanter til å underskrive protokollen
Saksnummer	2025/16
Møtedato	28.08.2025
Saksbehandler	Lise Busterud Nordal

Bakgrunn

Det skal velges to representanter som skal signere protokollen sammen med representantskapets leder.

Styrets innstilling:

Ottestad, 14.08.2025

Kjell Magne Brobakken

Styreleder

2025 / 17 - Gjennomgang av protokollen fra
forrige møte

Knut Holen

Godkjenning av protokoll fra møtet 12.06.2025.

Vedlegg

[Gjennomgang av protokollen fra forrige møte.docx](#)

[2025-06 - Representantskapsmøte i Hias - signert protokoll.pdf](#)

viktigheten av god overvåking og at saneringsplaner følges opp. Hias går nå gjennom alle samarbeidsavtaler med eierkommunene innen drift og beredskap, og vil utføre kontrollmålinger i alle kommunene. I arbeidet med ny felles kommunedelplan for de fire kommunene er også prioriteringer når det gjelder sanering tema.

Vedtak:

1. Representantskapet tar tertialrapport pr. 1. tertial 2025 til orientering.
2. Representantskapet tar fremlagt prognose for investeringsbudsjett for 2025 til orientering.

2025 / 13 - Forutsetninger for økonomiplan og budsjett 2026-2029 - Utviklingstrekk/rammebetingelser/trender

Representantskapet får årlig en orientering om rammer og forutsetninger som administrasjonen vil legge til grunn for arbeidet med økonomiplan og budsjett 2026 - 2029. Representantskapet vil få økonomiplan og budsjett 2026 - 2029 til behandling i sitt møte 30.10.2025.

Representantskapet ønsker å høre mer om beredskap og sikkerhet i Hias og selskapets samarbeid med kommunene innenfor dette området. Dette fremmes som en egen sak til representantskapet til høsten.

Commented [KH1]: Settes som en oppgave

Vedtak:

1. Representantskapet tar administrasjonens gjennomgang av rammer for økonomiplan og budsjett 2026 - 2029 til orientering.

2025 / 14 - Selvkost og låneramme/gebyrutvikling

I representantskapsmøte 21.10.2024 ble Hias i samarbeid med kommunene, bedt om å se på dagens praksis med selvkostfond i kommunene og i Hias innenfor VA-området. I samme representantskapsmøte 21.10.2024 ble Hias bedt om å utrede konsekvenser ved å opprettholde dagens låneramme.

Hias har, sammen med representanter fra eierkommunene, gjennomgått regelverket for selvkost. Konklusjonene fra dette arbeidet var vedlagt saksdokumentene.

Det er ikke mulig å opprettholde lånerammen uten at det gjøres store kutt i investeringsporteføljen. I praksis må alle investeringer i porteføljen "Regional utvikling" kuttes og "Myndighetskrav" (nitrogenrensing) skyves frem i tid. Representantskapet mente at det er riktig å fortsette jobben med å etablere nitrogenrensing med tanke på å ta kostnaden selv, men samtidig jobbe med politisk påvirkning.

Representantskapet stilte spørsmål ved om det er taket på lånerammen eller gebyrutviklingen som bør være styrende for selskapet. Hias kommer tilbake til gebyrutvikling i økonomiplanen. Representantskapet mener at det er fint at Hias viser ulike mulige prisbaner for gebyr i det videre arbeidet.

Vedtak:

1. Representantskapet vedtar anbefaling fra arbeidsgruppa.
2. Representantskapet tar saken om "konsekvenser av å opprettholde lånerammen" til orientering og ber Hias, sammen med kommuneadministrasjonene, jobbe fram en konkret anbefaling til justering av lånerammen.

2025 / 15 - Åpen post

Norsk Vann kommer neste uke med en rapport som viser investeringsbehov innen VA-bransjen de neste 20 årene. Representantskapet ønsker å få denne rapporten tilsendt.

Representantskapsmøte i Hias (foreløpig tidspunkt) - 12.06.2025

2

Dokumentet er signert digitalt av:

- JANE MEYER, 27.06.2025
- MARTE LARSEN TØNSETH, 27.06.2025
- SYNNEVE FJÆRGÅRD, 01.07.2025

Forseglet av

Posten Norge

Representantskapsmøte i Hias (foreløpig tidspunkt) - 12.06.2025

3

Dokumentet er signert digitalt av:

- JANE MEYER, 27.06.2025
- MARTE LARSEN TØNSETH, 27.06.2025
- SYNNØVE FJÆRGÅRD, 01.07.2025

Forseglet av

Posten Norge

2025 / 18 - Økonomiplan 2026 - 2029

**Christian Bråthen
Larsen**

Styret presenterer årlig sitt forslag til økonomiplan, budsjett og priser for representantskapet som grunnlag for kommunenes behandling fram til vedtak på representantskapets møte i oktober.

Vedlegg

[Økonomiplan 2026 - 2029.docx](#)

[Økonomiplan 2026-2029.pdf](#)

Sak til representantskapet i Hias IKS

Tittel	Økonomiplan 2026 - 2029
Saksnummer	2025/18
Møtedato	28.08.2025
Saksbehandler	Christian Bråthen Larsen

Bakgrunn

Styret presenterer årlig sitt forslag til økonomiplan, budsjett og priser for representantskapet som grunnlag for kommunenes behandling fram til vedtak på representantskapets møte i oktober.

Styrets innstilling:

Representantskapet tar til orientering styrets forslag til økonomiplan 2026 - 2029 som grunnlag for kommunenes behandling.

Representantskapet ber om at kommunene legger opp til en behandling med sikte på at representantskapet fatter følgende vedtak i sitt møte 30.10.2025:

1. Representantskapet vedtar at selskapsavtalen oppdateres med ny låneramme i tråd med økonomiplanen 2026-2029. Jf. vedtak i sak 2025/14 identifiseres ny ramme i samarbeid med kommuneadministrasjonene.
2. Representantskapet godkjenner forslag til økonomiplan 2026-2029.
3. Representantskapet godkjenner økonomiplanens første år som budsjett for 2026.

4. Prisene for 2026 vedtas slik:

	Pris eks. mva. 2026 (2025)
Vann kr/m ³ *	Kr. 14.60 pr. m ³ (15,60)
Avløp kr/m ^{3**}	Kr. 17.09 pr. m ³ (17,11)
Slam kr/tonn	Kr. 10 953 pr. tonn tørrstoff (10 965)
Septik kr/m ³	Kr. 356 pr. m ³ (356)
Avløp fra tette tanker kr/m ³	Kr. 65 pr. m ³ (65)
Fettslam kr/m ³	Kr. 2 777 pr. m ³ (2 780)

5. Nye låneopptak for vann godkjennes med inntil 50 mill. kr, herav 0 mill. kr i 2026.
6. Nye låneopptak for avløp godkjennes med inntil 508 mill. kr, herav 67 mill. kr i 2026.

Styrets behandling:

Styret behandlet administrasjonens forslag til økonomiplan for perioden 2026 – 2029 med budsjett og priser for 2026 i sitt møte 19.08.2025.

Administrasjonen gikk gjennom økonomiplan for perioden 2026 - 2029, og presenterte flere ulike prisbaner for vann og avløp. Styret diskuterte konsekvensene av å opprettholde dagens låneramme. Med referanse til styresak 2025/19 «Selvkost og konsekvenser låneramme/gebyrutvikling» og representantskapssak 2025/14 «Selvkost og låneramme/gebyrutvikling» mener styret at det ikke vil være mulig å beholde dagens låneramme uten nedprioritering i porteføljen «Regional utvikling» samtidig som man tar en, etter styrets oppfatning, uakseptabel risiko for manglende overholdelse av varslede utslippskrav (nitrogenrensing). Selv med nedprioritering i porteføljen «Regional utvikling», «Vedlikehold» og «Lønnsomme prosjekter», vil det med uendret låneramme kreves en prisøkning allerede fra 2026 og en vesentlig økning gjennom økonomiplanperioden for å imøtekomme kommende myndighetskrav til nitrogenrensing. Styret mener derfor at selskapsavtalen må oppdateres med en økt låneramme i løpet av økonomiplanperioden.

Styret baserte sin behandling på følgende saksforberedelse for administrasjonen:

Administrasjonens vurderinger:

Økonomiplan 2026-2029 er utarbeidet for at selskapet skal ivareta sine forpliktelser i henhold til eiernes formål og ny strategi med tilhørende ambisjoner, mål og tiltak.

En oppdatering av felles kommunedelplan VA er ikke klar, men forventes ferdigstilt i 2026. Økonomiplanen viderefører derfor hovedmålene i eksisterende felles kommunedelplan for VA.

Kort oppsummert ligger følgende inne i økonomiplanen:

- Prisene fra Hias til kommunene reduseres med bakgrunn i at prisfastsettelsen nå beregnes ut fra forkalkylen på gebyrgrunnet.
- Forventet lønnsvekst gir en økning i lønns- og personalkostandene fra budsjett 2025 på 4 mill. kr. Kostnadene i 2025 har vært lavere enn budsjettet grunnet ikke-arbeidsrelaterte sykefravær og to vakant stillinger på økonomi og plan og prosjekt.
- Avskrivninger er økende i perioden, og henger sammen med planlagt framdrift og ferdigstillelse av investeringer.
- For driftskostnader belastet investering (timeinntekter til selvkostpris) er det en reduksjon på 2,7 mill. kr sammenlignet med budsjett for 2025. Dette er basert på et realistisk anslag sett opp mot prognosen for 2025.
- Andre driftskostnader øker med 4,3 mill. kr. Økningen er primært knyttet til økte kostnader til IT, reparasjoner/vedlikehold, transport og kjemikalier. Administrasjonen mener det er god kontroll over kostnadsutviklingen på de områdene selskapet selv rår over.
- Finanskostnadene reduseres med 10 mill. kr mot prognose 2025 grunnet rentenedgang.
- Selskapets investeringer i 2026 finansieres 61 % med lån. Lånefinansieringen økes fram mot 2029 grunnet store investeringer i 2028 og 2029. Planlagte investeringer i økonomiplanperioden utgjør ca. 720 mill. kr regnet i 2026-kroner.

Fakta

Ref. Økonomiplan 2026-2029.

Pro og kontra

Representantskapet vedtok 12. juni 2025 at Hias' kalkulerte selvkostfond per 31.12.2024 skal fordeles til eierkommunene. Dette innebærer at Hias ikke lenger beregner akkumulert selvkostfond, men beregner over- og underskudd i etterkalkylen for gebyrgrunnet.

Videre fordeles over- eller underskudd til eierkommunenes fond hvert år, basert på faktisk forbruk.

Forslag til prisutvikling baserer seg på forkalkyle av gebyrgrunnet og et selvkostresultat lik 0, for å påvirke kommunenes fond i minst mulig grad.

Alternativer til innstillingen

Investeringer i økonomiplan 2026-2029

Med henvisning til vedtak i representantskapssak 2025/14 «Selvkost og låneramme/ gebyrutvikling» skal Hias, i samarbeid med eierkommunene, utarbeide en konkret anbefaling om justering av lånerammen. I samme sak ble det påpekt at det ikke er mulig å opprettholde lånerammen uten at det gjøres store kutt i investeringsporteføljen – i praksis må alle investeringer i porteføljen "Regional utvikling" kuttes og "Myndighetskrav" (nitrogenrensing) skyves frem i tid.

I dialogen mellom Hias og kommuneadministrasjonen har vi så langt ikke identifisert prosjekter som kan nedprioriteres eller utsettes. Det foreligger p.t. derfor ingen tilbakemeldinger fra eierkommunene som reduserer Hias' samlede investeringsbehov.

Under oppsummeres hovedelementene i de ulike investeringsporteføljene (alle tall i 2026-kr).

1. Myndighetspålegg

- a. Investeringer i denne kategorien er i hovedsak nyttet til kravet om nitrogenrensing. Det er foreløpig stor usikkerhet rundt valg av teknologi og kostnadsnivået for en slik utbygging. Prognosen som er lagt til grunn er basert på nitrogenrensing med dagens Hias prosess. Administrasjonen anbefaler at det ikke gjøres endringer i denne kategorien.

Kategori (tall i tusen kr)	2025	2026	2027	2028	2029
Myndighetspålegg	16 220	55 794	19 851	107 051	319 990

2. Regional utvikling

- a. Kategorien dreier seg om utvikling og vekst i regionen og er forbundet med prosjekter initiert av eierkommunene. Prioriteringer i denne kategorien er dermed noe eierkommunene må bli enige om. Administrasjonen er i løpende dialog med eierkommunene og prioriterer prosjekter deretter.

Kategori (tall i tusen kr)	2025	2026	2027	2028	2029
Regional utvikling	45 493	30 988	22 311	67 821	31 654

3. Vedlikehold (av infrastruktur)

- a. Eksisterende infrastruktur må vedlikeholdes for at Hias skal kunne levere bærekraftige vann- og avløpstjenester til regionen, som definert i misjonen for selskapet. I en periode med større utbyggingsprosjekter og høyt aktivitetsnivå har disse prosjektene blitt skjøvet fram i tid. For å ha forutsigbar mengde prosjekter, er en avhengig at vedlikehold planlegges for å ikke få for stort pådrag i en periode. Kategorien prioriteres etter hvor kritisk vedlikeholdet er. Administrasjonen anbefaler at posten for vedlikehold blir stående og at selskapet prioriterer prosjekter etter kapasitet og viktighet.

Kategori (tall i tusen kr)	2025	2026	2027	2028	2029
Vedlikehold	29 691	21 553	11 240	8 310	18 876

4. Lønnsomme prosjekter

- a. Prosjekter med positiv nåverdi og ofte knyttet til investeringer med mulighet for tilskudd. Det er få prosjekter i denne kategorien i dag, men de som ligger frem i tid omhandler spillvarmeutnyttelse på renseanlegget og effektivisering av oppvarming og avfukting i høydebasseng og pumpestasjoner.

Kategori (tall i tusen kr)	2025	2026	2027	2028	2029
Lønnsomme prosjekter	350	860	0	1 200	1 200

Alternative prisbaner

Prisutviklingen i økonomiplanen er basert på forkalkyle av gebyrgrunnlag (alternativ 1). Det kan likevel vurderes alternative prisbaner i planperioden. For alternative prisbaner legges følgende finansielle mål til grunn:

1. Hias skal i minst mulig grad påvirke kommunenes selvkostfond – et resultat av gjennomgangen av selvkostregelverket. Dette er administrasjonens anbefalte alternativ. Årlige over/underskudd brukes for:
  - a. å justere prisen det påfølgende året, eller
  - b. tilbakebetale for mye innbetalt tilskudd/tilført kapital ved underskudd - føres mot kommunenes selvkostfond.
2. Låneramme begrenset oppad til 1,2 mrd. kr. Dette gir en høy prisbane på grunn av behov for å bygge egenkapital og begrense låneopptak.
3. Hias har på nåværende tidspunkt for mye likvider midler. Planen er å bruke dette for å finansiere investeringer. Alternativet er at investeringene finansieres med nye låneopptak (18MNOK vann og 30 MNOK avløp for inneværende år) og likviditeten brukes til å senke prisene. Dette gir en lav prisbane og tar ned likviditetsreserven til 2,5 ganger mnd. omsetningen.

Alternative prisbaner for vann:

Alternativ 1 (anbefalt):

- Pris settes lik gebyrgrunnlaget for å gi nullresultat i selvkost.
- I 2026 reduseres prisen fra 15,60 til 14,60 kr/m³, for deretter gradvis å øke (før inflasjon) gjennom perioden pga. investeringer.

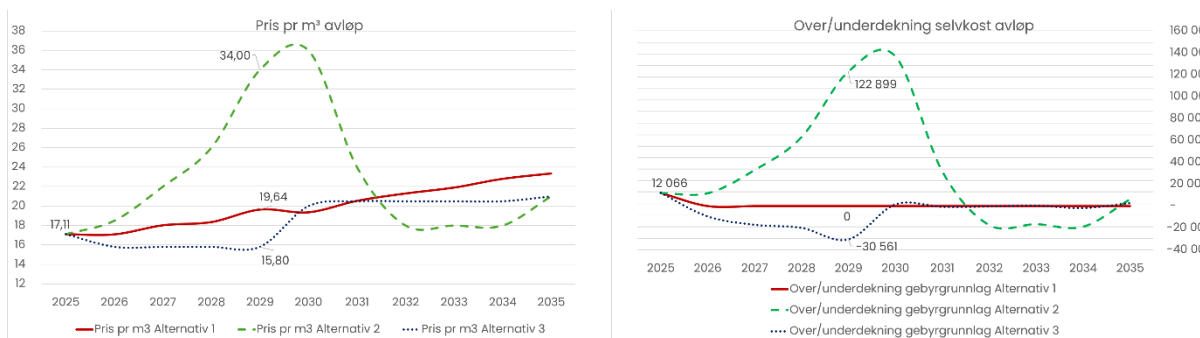
Alternativ 2 (høy prisbane):

- 15,60 kr/m³ fast (før inflasjon) i hele planperioden.
- Bygger egenkapital som kan brukes til å finansiere investeringer og redusere behovet for låneopptak.

Alternativ 3 (lav prisbane):

- 13,00 kr/m³ fast (før inflasjon). Gir underdekning og alle investeringer må lånefinansieres fullt ut.

Alternative prisbaner avløp:

Alternativ 1 (anbefalt):

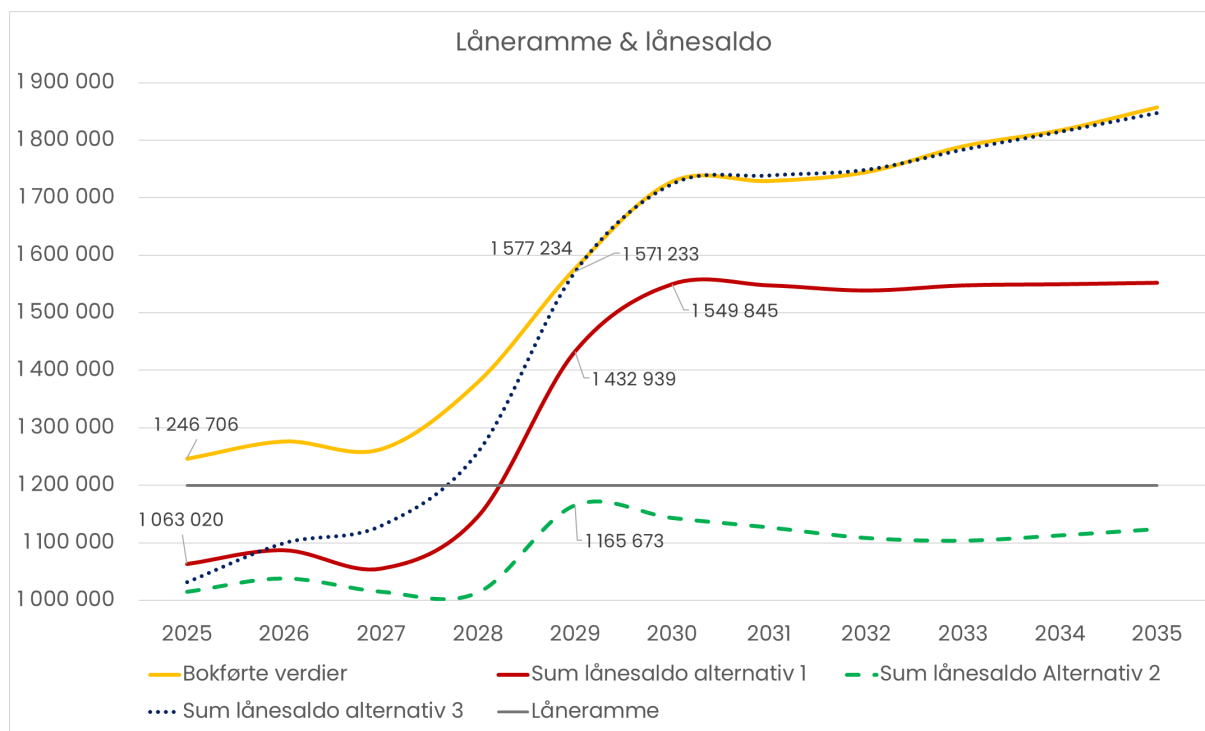
- Pris settes lik gebyrgrunnlaget (nullresultat i selvkost).
- I 2026 reduseres prisen fra 17,11 til 17,09 kr/m³, for deretter gradvis å øke (før inflasjon) gjennom perioden pga. investeringer.

Alternativ 2 (høy prisbane):

- 18,50 kr/m³ i 2026, videre en kraftig økning gjennom perioden.
- Behov for å bygge mye egenkapital for å holde lånerammen.

Alternativ 3 (lav prisbane):

- 15,80 kr/m³ fast (før inflasjon). Stor underdekning som kommunene må håndtere i fond.
- Vil kreve en stor økning av lånerammen.

Total lånesaldo for de ulike alternativene:

Alternativ 1 (anbefalt):

- Lånesaldo i slutten planperioden → ca. 1,43 mrd.
- Lånerammen må justeres i 2028.
- Selvkostregnskap i kommunene:
  - Forkalkylen legges opp til nullresultat hvert år (hverken over- eller underdekning).
  - Påvirker selvkostregnskapet til kommunene i minst mulig grad.

Alternativ 2 (høy prisbane):

- Lånesaldo i slutten av planperioden → ca. 1,17 mrd. (under dagens låneramme 1,2 mrd.).
- Selvkostregnskap i kommunene:
  - Gir positive resultater hvert år.
  - Vann er beregnet til å gi et positivt resultat på 3,2 MNOK for året 2029.
  - Avløp er beregnet til å gi et positivt resultat på 123 MNOK for året 2029.
  - Vil ha stor påvirkning på kommunenes selvkostregnskap og spesielt på avløp.

Alternativ 3 (lav prisbane):

- Lånesaldo i slutten av planperioden → ca. 1,57 mrd.
- Lånerammen må justeres i 2027.
- Bokførte verdier blir lik lånesaldo på sikt.
- Selvkostregnskap i kommunene:
  - Gir negative resultater hvert år.
  - Vann er beregnet til å gi et negativt resultat på -10,7 MNOK for året 2029.
  - Avløp er beregnet til å gi et negativt resultat på -31 MNOK for året 2029.

Merk: Pluss/minus i selvkost = over-/underdekning i kommunenes selvkostfond.

Risiko

For investeringene er det risiko knyttet til om myndighetene oppjusterer rensekravet for nitrogen. I denne økonomiplanen er det tatt høyde for et krav om 70 % rensing. Det er samtidig knyttet usikkerhet til resultatet av pågående pilotprosjekter. Disse forholdene kan derfor ha innvirkning både på priskurve og likviditet/låneopptak.

IKT-sikkerhet

Ref. Økonomiplan 2026-2029

Konsekvenser for bemanning

Ref. Økonomiplan 2026-2029

Ottestad, 14.08.2025

Kjell Magne Brobakken

Styreleder

Økonomiplan

Hias IKS 2026 – 2029

01	Innledning	Strategi, mål og utfordringer
02	Nøkkeltall	For økonomiplanperioden
03	Forutsetninger	Grunnlag for budsjettprosessen
04	Budsjett	Hovedposter i økonomiplan 2026-2029
05	Selvkost	Forkalkyle basert på driftskostnader og varige driftsmidler
06	Prisutvikling vann og avløp	Utvikling gjennom planperioden
07	Låneopptak	Budsjett for låneopptak og likviditet
08	Låneramme og forpliktelser	Totalt lånebehov og eierforpliktelser
09	Investeringer vann	Overordnet investeringsbudsjett
10	Investeringer avløp	Overordnet investeringsbudsjett

VEDLEGG

11	Vedlegg 1 - Prosjektportefølje	Største prosjektene i planperioden
12	Vedlegg 2 - Prisliste	Vann og avløp
13	Vedlegg 3 - Andre driftskostnader	Spesifisering
14	Vedlegg 4 - Fordeling av selvkost	Basert på forbruk pr. kommune

Økonomiplanen for perioden 2026–2029 er utarbeidet med bakgrunn i ny selskapsstrategi vedtatt høsten 2024, og i påvente av ny felles kommunedelplan VA (FKDP), som etter planen skal ferdigstilles i 2026. Den nåværende FKDP har vært et viktig styringsverktøy. Nye hovedmål i den reviderte planen vil trolig gi tydeligere føringer for prioriteringer og investeringer etter 2026.

Strategien for Hias IKS strekker seg til 2035 og legger grunnlaget for en bærekraftig, effektiv og fremtidsrettet videreføring av driften. Økonomiplanen skal sikre fremdrift innenfor prioriterte satsingsområder og bidra til at organisasjonen når de langsiktige ambisjonene. Kortsiktige mål i planperioden er:

- **Effektivitet**
  - Akselerere og styrke det kontinuerlige forbedringsarbeidet
  - Ta i bruk ny teknologi
  - Ha forutsigbare priser på våre tjenester
- **Klima og miljø**
  - Øke utnyttelsen av ressursene i avløpet
  - Redusere klimapåvirkningen
  - Oppgradert renseanlegg for nitrogenrensing innen utgangen av 2030
- **Relasjoner/samarbeid**
  - Styrke samarbeidet med eierkommunene
  - Økt samarbeid for å redusere kostnader og bedre ressursutnyttelsen
- **Organisasjon**
  - Videreutvikle og beholde intern kompetanse
  - Øke synligheten i relevante fora/medier
  - Kapasitet til å kjøre egne prosjekter

Sentrale prioriteringer og utfordringer

Et av de mest sentrale prosjektene i planperioden er oppgradering av renseanlegget med nitrogenrensingsteknologi. Hias er i 2025 fortsatt i utredningsfasen, og det er usikkerheter knyttet til både teknologi og kostnadsnivå. Prognoser i denne økonomiplanen bygger på dagens prisnivå og estimerer for teknologier tilpasset Hias-prosessen, men kan endres betydelig etter hvert som arbeidet går videre. Planlegging og investeringer i denne perioden må derfor være fleksible, og økonomien robust nok til å håndtere eventuelle kostnadsendringer.

Ambisjoner fram mot 2035

EFFEKTIV. I 2035 er Hias bransjens mest effektive VA-leverandør.

Dette betyr: Vi skal ha bransjens mest effektive transportsystem og renseanlegg. Vi opererer et robust og sikkert vannforsyningssystem. Vi leverer riktig kvalitet til riktig pris. Våre driftsprosesser er optimalisert, automatisert og digitalisert – gjennom dette har vi oppnådd betydelige kostnadsbesparelser. Vi har kapasitet til å dekke kommunenes vekstambisjoner. Vi kan håndtere flere nye industribedrifter. Vi har en beredskap som er tilpasset et oppdatert risikobilde.

KLIMANØYTRAL. I 2035 har Hias kraftig redusert sitt klimafotavtrykk og er på vei mot full klimanøytralitet.

Dette betyr: Vi jobber aktivt for å forbedre våre miljøprestasjoner. Vi renser avløp og produserer vann med minimalt ressursforbruk, og våre sluttprodukter inngår i en sirkulærøkonomi. Vi har tilpasset oss nye rensekrav, forbedret kontroll på påslipp og tar bærekraftige valg.

SAMARBEID. I 2035 samarbeider Hias med hele Mjøsområdet.

Dette betyr: Vi har etablert et Mjøs-samarbeid for vann, avløp og slam for å ivareta Mjøsa, oppnå stordriftsfordeler og effektivisere driften. Vi har etablert et tillitsbasert samarbeid med fagavdelingene i kommunene rundt Mjøsa, og har innført felles rammeavtaler, samordnet innkjøp og standardisert drift. Der det er hensiktsmessig, vil vi også søke samarbeid med andre kommuner og interkommunale selskap utenfor Mjøsområdet.

SAMARBEIDSPARTNER. I 2035 er Hias en viktigere samarbeidspartner for eierne.

Dette betyr: Vi skal være eiernes viktigste samarbeidspartner for helhetlig utnyttelse av ressurser og kompetanse innen vann og avløp. Dette inkluderer blant annet digitalisering, prosjekt- og byggeledelse, beredskap og driftskontroll.

OMDØMME. I 2035 har vi opprettholdt et godt omdømme og er kjent for å ha ledende VA-kompetanse

Dette betyr: Vi er kjent for vårt kontinuerlige arbeid med å utvikle kompetanse og fremme innovasjon gjennom prosessforbedring, digitalisering og teknologi. Vi anses som en viktig drivkraft for bærekraftige løsninger. Vi har evnen til å beholde og tiltrekke oss ledende kompetanse innen vann- og avløpssektoren.

Resultat

Driftsinntekter

231 MNOK
236 MNOK*

Resultat

19.4 MNOK
25.5 MNOK*

Kostnader

Sum driftskostnader

170 MNOK
160 MNOK*

Sum finans

-41.5 MNOK
-51.3 MNOK*

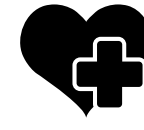
Personal

Fast ansatte

54
54*

Nærvær

96%
96%*

Investeringer & Gjeld

Investeringer

110 MNOK
94 MNOK*

Gjeld

1.09 mrd. kr
Låneramme
1.2 mrd. kr

Selvkost

Gebyrgrunnlag vann

88 MNOK
86 MNOK*

Gebyrgrunnlag avløp

128 MNOK
111 MNOK*

Pris

Pris vann

14.60 kr/m³
15.60 kr/m³*

Pris avløp

17.09 kr/m³
17.11 kr/m³*

Resultat – Kostnader – Personell

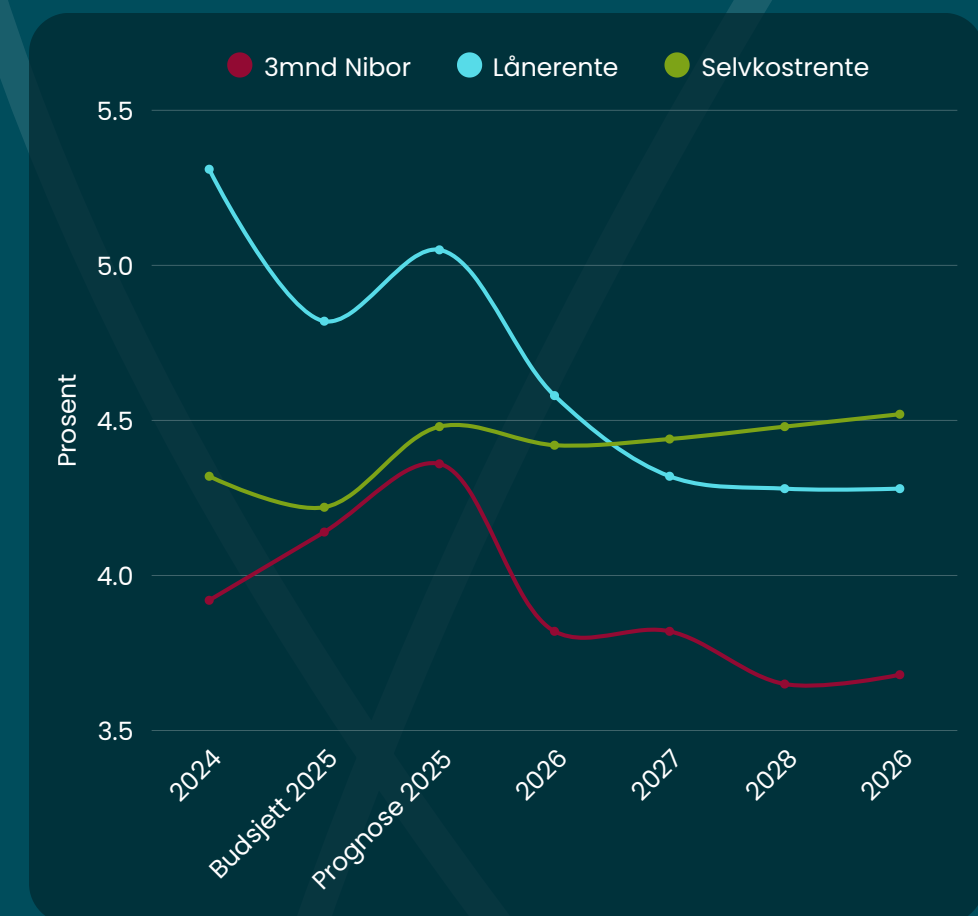
- Inntektene i 2026 er basert på forkalkyle av gebyrgrunnlaget. I tillegg kommer inntekter som ikke inngår i gebyrgrunnlaget.
- Resultatet er positivt grunnet at inntekter fra gebyrgrunnlaget, renteinntekter og annen inntekt, er høyere enn de reelle kostnadene.
- Sum driftskostnader øker på grunn av lønn og mindre interne timer til investeringer, men særlig på grunn av høyere kostnader til IT, reparasjoner/vedlikehold, transport og kjemikalier. Se vedlegg 3 (side 13) for mer informasjon.
- Sum finans er redusert grunnet forutsetning om lavere rente i 2026.
- Faste ansatte i 2026 er på samme antall som i 2025.
- Mål om nærvær og lavt sykefravær er likt i 2026 som i 2025.

Investeringer & Gjeld – Selvkost – Pris

- Investeringer er budsjettert til 110 MNOK i 2026 mot 94 MNOK i 2025.
- Totalt gjeld ved utgangen av 2026 er budsjettert til 1.10 mrd. kroner.
- Gebyrgrunnlaget på vann er budsjettert med en økning til 88 MNOK i 2026 mot 86 MNOK i 2025, på grunn av investeringer.
- Gebyrgrunnlaget på avløp er budsjettert med en økning til 128 MNOK i 2026 mot 111 MNOK i 2025. Prognosen for 2025 tilsier et gebyrgrunnlag på 119 MNOK, Økningen skyldes satsing på nitrogenrensing og økte driftskostnader for renseanlegget generelt. Se side 5 for beregning av selvkost.
- Prisen på vann er redusert i 2026 og gjenspeiler nå gebyrgrunnlaget. I 2025 var prisen basert på hente inn et negativt selvkostfond på vann.
- Prisen på avløp er redusert i 2026 og gjenspeiler nå gebyrgrunnlaget. I 2025 var prisen høyere for å bygge et selvkostfond mot fremtidige investeringer på avløp.

Hias Forutsetninger – Økonomiplan 2026–2029

Generelle forutsetninger (tall i prosent)	Faktisk 2024	Budsjett 2025	Prognose 2025	2026	2027	2028	2029	Kommentar
Styringsrente NB	4.50	4.10	4.30	3.60	3.20	3.10	3.10	Norges Banks anslag ref. pengepol. rapp. 2/25
3 mnd Nibor	3.92	4.14	4.36	3.82	3.62	3.65	3.68	Kommunalbankens anslag pr 06.06.25
Lånerente	5.31	4.82	5.05	4.58	4.32	4.28	4.28	Lånerente fastsatt 27.03.2025 basert på simuleringer ved bruk av Kommunalbankens verktøy på eksisterende lån.
Selvkostrente	4.35	4.22	4.48	4.42	4.44	4.48	4.52	Kommunalbankens anslag pr 06.06.25 basert på 5-årig Swap +0,5
Finansavkastning	4.05	4.04	4.26	3.37	3.52	3.55	3.58	Betingelser i bank ligger i snitt noe under 3 mnd Nibor, forutsetter 10 punkter under i økonomiplanperioden.
Lønnsvekst	5.60	4.30	4.50	4.10				Ihht. pengepol.rapp. 2/25. I øk.plan budsjetterer vi i 2026-kr for hele perioden 2026–2029
Prisvekst	3.10	2.70	3.00	2.20	2.00	2.00	2.00	Ihht. pengepol.rapp. 2/25. I øk.plan budsjetterer vi i 2026-kr for hele perioden 2026–2029

Datagrunnlag og tidspunkt

Økonomiplanen bygger på de mest oppdaterte tallene per juni 2025:

- Pris- og lønnsvekst er hentet fra Pengepolitisk rapport 2/25.
- Budsjetterte tall for perioden 2026–2029 er oppgitt i 2026-kroner, uten justering for generell pris- og lønnsvekst etter 2026.

Rente og låneopptak

- Rentekostnader er simulert via KBNs modell og tar høyde for forventet renteutvikling i tråd med Norges Banks seneste rapporter.
- Låneopptak: Avdragstid følger gjeldende forskrift om lån og lånevilkår for interkommunale selskaper, dvs. tilsvarende anleggets avskrivningstid. Nye låneopptak er beregnet for å sikre tilstrekkelig likviditet og gjennomføring av investeringsbehov.

Mengdegrunnlag for vann og avløp

- Vann: 6 millioner m³
- Avløp: 7,5 millioner m³
- Forventes å være på samme nivå som i budsjett 2025.
- Reduksjon av inn-/utlekk kompenseres for økt forbruk.

Budsjettgrunnlag for drift og investering

- Driftsbudsjett i 2026 er basert på prognosene for 2025 – særlig relevante fordi de reflekterer faktisk utvikling i lønns- og energikostnader, forsikringer og teknologi.
- Investeringer: Bygger på juni 2025-prognose og er gruppert i:
  - Myndighetspålegg
  - Regional utvikling
  - Vedlikehold
  - Lønnsomme prosjekter
- Investeringsbehovet er høyt og vil fortsette å være det gjennom perioden, spesielt pga. kommende krav til nitrogenrensing.

Usikkerhetsmomenter

- Lønnsvekst: Kan avvike fra prognose, særlig hvis rekrutteringsutfordringer i VA-sektoren forverres.
- Nitrogenrensing: Investeringsbehov og teknologivalg er fortsatt under utredning, og økonomiske estimater kan endres betydelig.

Endrede forutsetninger fra 2025 til 2026

- Renten ventes å være lavere i 2026 enn i 2025, noe som reduserer finanskostnadene vesentlig.
- Differansen mellom lånerente og selvkostrente blir mindre i 2026. Faktiske rentekostnader og kalkulerte rentekostnader i gebyrgrunnlaget blir da tilnærmet likt.
- Prognosen for lønnsvekst er lavere i 2026 enn 2025.
- Prisveksten generelt forutsettes lavere i 2026 enn 2025 og kan påvirke driftskostnadene i mindre grad.

Hias Budsjet - Økonomiplan 2026-2029

	Regnskap	Budsjett	Prognose	Budsjett	Øk. Plan	Øk. Plan	Øk. Plan
(tall i tusen)	2024	2025	2025	2026	2027	2028	2029
Driftsinntekter	248 910	236 379	238 933	230 616	240 182	243 195	254 381
Lønns- og personalkostnad	63 229	69 705	64 573	73 787	73 787	73 787	73 787
Avskrivninger	60 959	59 791	57 899	58 258	66 467	67 157	68 798
Andre driftskostnader	51 555	44 987	49 447	49 275	49 589	49 232	48 875
Fradrag for interne timeinntekter*	-8 748	-14 314	-11 158	-11 647	-11 647	-11 619	-11 639
Sum driftskostnader	166 994	160 169	160 762	169 673	178 197	178 558	179 822
Driftsresultat	81 916	76 209	78 171	60 942	61 985	64 638	74 559
Finansinntekter	3 297	1 970	1 940	1 773	1 748	1 785	1 884
Finanskostnader	58 380	52 719	53 250	43 284	41 290	43 557	52 439
Sum finansinntekter/-kostnader	-55 082	-50 749	-51 310	-41 511	-39 542	-41 772	-50 556
Årets resultat før skatt	26 833	25 461	26 861	19 432	22 443	22 866	24 004

* Interne timeinntekter går mot investering og reduserer derfor sum driftskostnader.

Budsjett 2026

- Inntektene for budsjett 2026 er i hovedsak basert på forkalkyle for gebyrgrunnlaget.
- Lønns- og personalkostnader har vært lave på grunn av ikke-arbeidsrelaterte sykefravær og vakante stillinger i 2025. I 2024 ble lønnskostnadene redusert med 1,2 MNOK grunnet mottatt anleggsbidrag fra Green Mountain. Det er fortsatt en usikkerhet tilknyttet endringen i livsvarig AFP og hvilke konsekvenser det vil få.
- Avskrivninger har vært lavere enn budsjettert grunnet lavere investeringspådrag enn forutsatt. Budsjett for avskrivninger er derfor lavere i 2026 enn budsjett 2025.
- Andre driftskostnader har vært høye grunnet innkjøp til utvikling av nitrogenrensing i 2025. I 2026 er det en generell økning av driftskostnader, samt at utvikling av nitrogenrensing vil fortsette.
- Fradrag for interne timeinntekter er justert som følge av prognose 2025 og som ser ut til å være et mer realistisk anslag på timeverk som går til investeringer i 2026.
- Driftsresultatet er lavere enn tidligere, som følge av reduserte inntekter og økte kostnader.
- Finansinntekter er stipulert til forutsetninger for neste års rente med en likviditetsbeholdning som tilsvarer 2,5 ganger månedlig inntekt.
- Finanskostnader er ned grunnet lavere forventet lånerente for kommende år.
- Årsresultatet for 2026 før skatt blir positivt grunnet forskjellen på gebyrgrunnlaget, som ligger til grunn for inntektene, og faktiske kostnader selskapet har. I tillegg kommer inntekter som konsulentbistand, mottak av slam, salg av struvitt med mer som ikke er medregnet i gebyrgrunnlaget.

Hias Selvkost – Økonomiplan 2026–2029

Selvkost

Representantskapet vedtok 12.06.2025 at Hias' kalkulererte selvkostfond per 31.12.2024 skal fordeles til eierkommunene. Dette innebærer at Hias ikke lenger beregner akkumulert selvkostfond, men etterberegner over- og underskudd i etterkalkylen for gebyrgrunnlaget. Videre fordeles over- eller underskudd til eierkommunenes fond hvert år, basert på faktisk forbruk.

Prisene i denne økonomiplanen legger til grunn at Hias skal ha et nullresultat basert på forkalkyle av gebyrgrunnlag, for å påvirke kommunenes fond i minst mulig grad.

Med disse forutsetningene blir prisen i 2026: vann 14,60 kr/m³ og avløp 17,09 kr/m³. Små avrundingsavvik kan oppstå i tabellen under fordi prisene vises med to desimaler.

Vann

Selvkostberegning (i 1 000 kr)	Regnskap 2024	Budsjett 2025	Prognose 2025	Budsjett 2026	Øk. plan 2027	Øk. plan 2028	Øk. plan 2029
Driftskostnader	51 167	55 804	52 624	55 707	57 937	57 949	57 824
Inntekter utenom gebyr --> reduksjon av driftskostn.	1 331	30	30	55	55	55	55
+ kalkulatoriske rentekostnader (varige driftsmidler)	31 094	30 023	32 236	31 974	31 621	31 908	32 602
Årets gebyrgrunnlag = Årets selvkost	80 929	85 797	84 830	87 626	89 504	89 802	90 371
Gebyrinntekter	95 189	93 600	94 600	87 626	89 504	89 802	90 713
Årlig volum	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000
Pris pr m ³	15.60	15.60	15.60	14.60	14.92	14.97	15.07
Selvkostresultat dette året isolert	14 260	7 803	9 770	0	0	0	0
Selvkostgrad dette året isolert	118%	109%	112%	100%	100%	100%	100%

Avløp

Selvkostberegning (i 1 000 kr)	Regnskap 2024	Budsjett 2025	Prognose 2025	Budsjett 2026	Øk. plan 2027	Øk. plan 2028	Øk. plan 2029
Driftskostnader	115 089	104 249	109 033	117 779	124 237	124 475	125 776
Inntekter utenom gebyr --> reduksjon av driftskostn.	17 388	13 075	12 458	12 855	12 855	12 855	12 855
+ kalkulatoriske rentekostnader (varige driftsmidler)	20 454	20 235	22 777	23 380	24 776	27 253	36 514
Årets gebyrgrunnlag = Årets selvkost	118 155	111 409	119 352	128 304	136 158	138 873	149 435
Gebyrinntekter	132 963	128 325	129 743	128 304	136 158	138 873	149 435
Årlig volum	7 500	7 500	7 500	7 500	7 500	7 500	7 500
Pris pr m ³	17.11	17.11	17.11	17.09	18.03	18.36	19.64
Selvkostresultat dette året isolert	14 808	16 916	10 391	0	0	0	0
Selvkostgrad dette året isolert	113%	115%	109%	100%	100%	100%	100%

Hias Prisutvikling vann og avløp- Økonomiplan 2026-2029

Generelt

I økonomiplanen 2026-2029 skiller det mellom to typer prisberegning for vann og avløp:

- Fast pris - basert på forkalkyle for gebyrgrunnlaget per m³, uttrykt i 2026-kroner, uten videre inflasjonsjustering. Denne brukes som sammenligningsgrunnlag for vurdering av realprisutvikling.
- Løpende pris - historiske priser kombinert med den faste prisen fremover i tid, tillagt forventet årlig inflasjon i henhold til forutsetningene hentet fra Pengepolitisk rapport 2/25. Denne reflekterer hva innbyggerne faktisk vil måtte betale over tid, dersom Hias' priser følger generell prisvekst.
- Prisen for vann i 2025 var satt for å hente inn et negativt akkumulert selvkostfond. I 2026 er prisen endret til å gjenspeile gebyrgrunnlaget og reduseres vesentlig.
- Prisen for avløp i 2025 var satt for å bygge et positivt selvkostfond, for å imøtekomme de store investeringene knyttet til nitrogenrensing frem i tid. I 2026 er prisen endret til å gjenspeile gebyrgrunnlaget og dermed reduseres noe.

VANN

Prisutviklingen på selvkostområdet Vann viser en relativt flat priskurve for økonomiplanperioden. De største investeringene for området er gjennomført, og drives i hovedsak av regional utvikling i årene fremover. Stipulert m³-pris ved årlig vannvolum på 6 mill. m³. Kostnadene fordeles på bakgrunn av 85 % faste og 15 % variable kostnader.

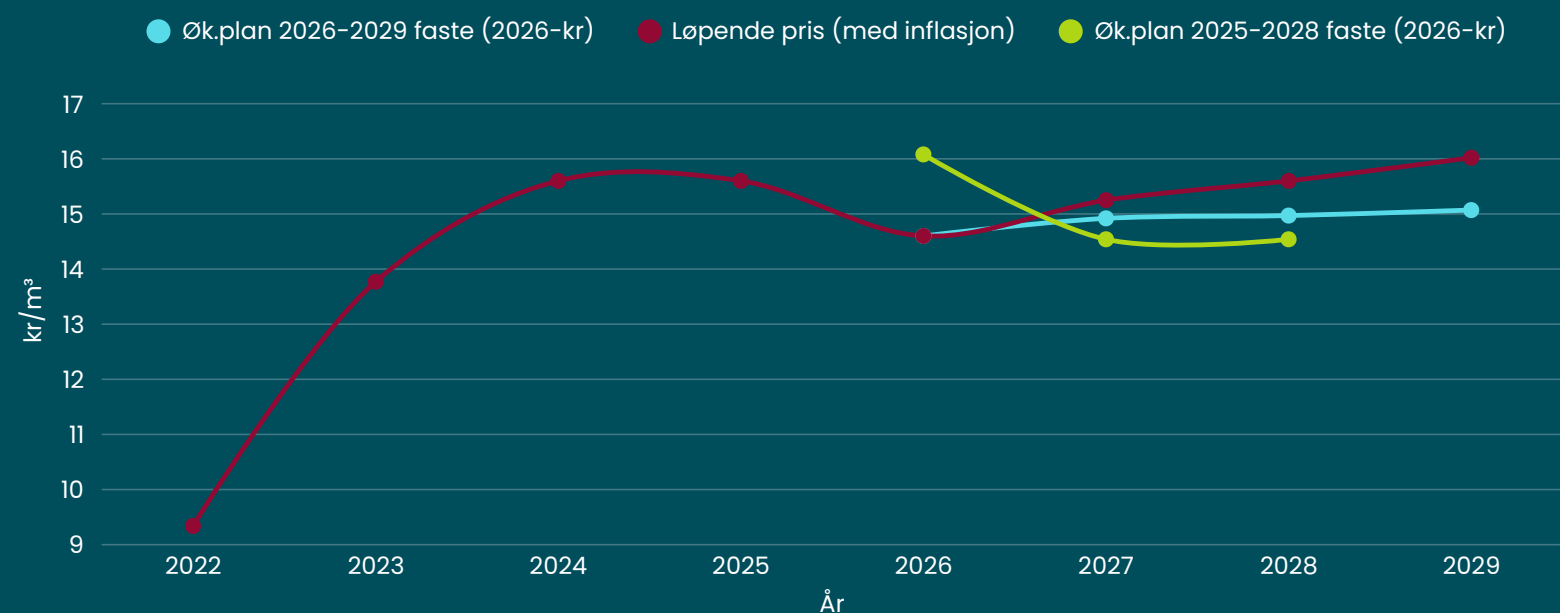
År	2026 (basis)	2027	2028	2029
Vannpris øk.plan 2025-2028 faste (2026-kr)	16.08	14.54	14.54	
Vannpris øk.plan 2026-2029 faste (2026-kr)	14.60	14.92	14.97	15.07

AVLØP

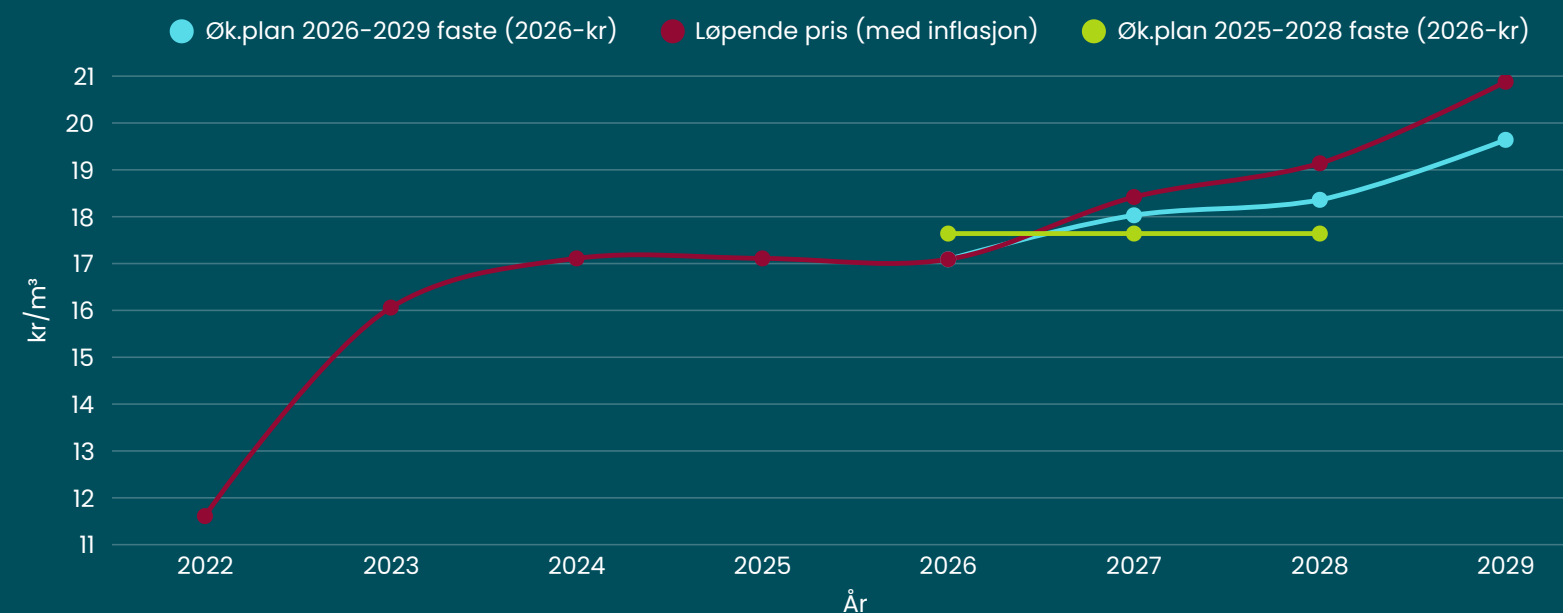
Prisutviklingen på selvkostområdet Avløp er drevet av investeringer knyttet til fremtidig myndighetspålegg om nitrogenrensing. Basert på dagens prognoser ligger det en forventning og relativt stor prisvekst på dette området. Stipulert m³-pris er beregnet ved et årlig avløpsvolum på 7,5 mill. m³. Fordeles på bakgrunn av 80 % faste og 20 % variable kostnader.

År	2026 (basis)	2027	2028	2029
Avløpspris øk.plan 2025-2028 faste (2026-kr)	17.64	17.64	17.64	
Avløpspris øk.plan 2026-2029 faste (2026-kr)	17.09	18.03	18.36	19.64

Prisutvikling for vann kr/m³

Prisutvikling for avløp kr/m³

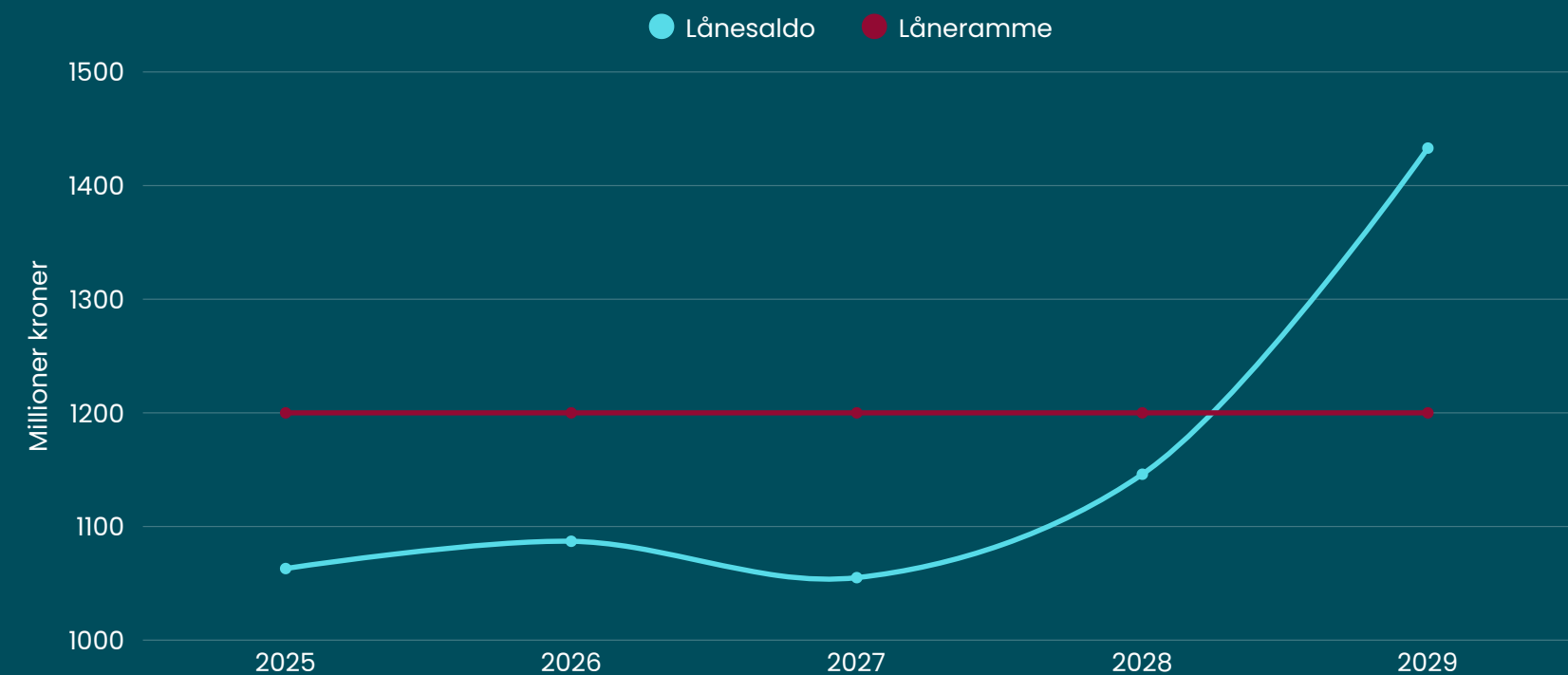
Hias Låneramme og forpliktelser – Økonomiplan 2026–2029

Låneramme og forpliktelser:

Tabellene viser total lånesaldo for økonomiplanperioden, samt garantiansvar som ligger hos de ulike eierkommunene fordelt etter eierandel i selskapsavtalen.

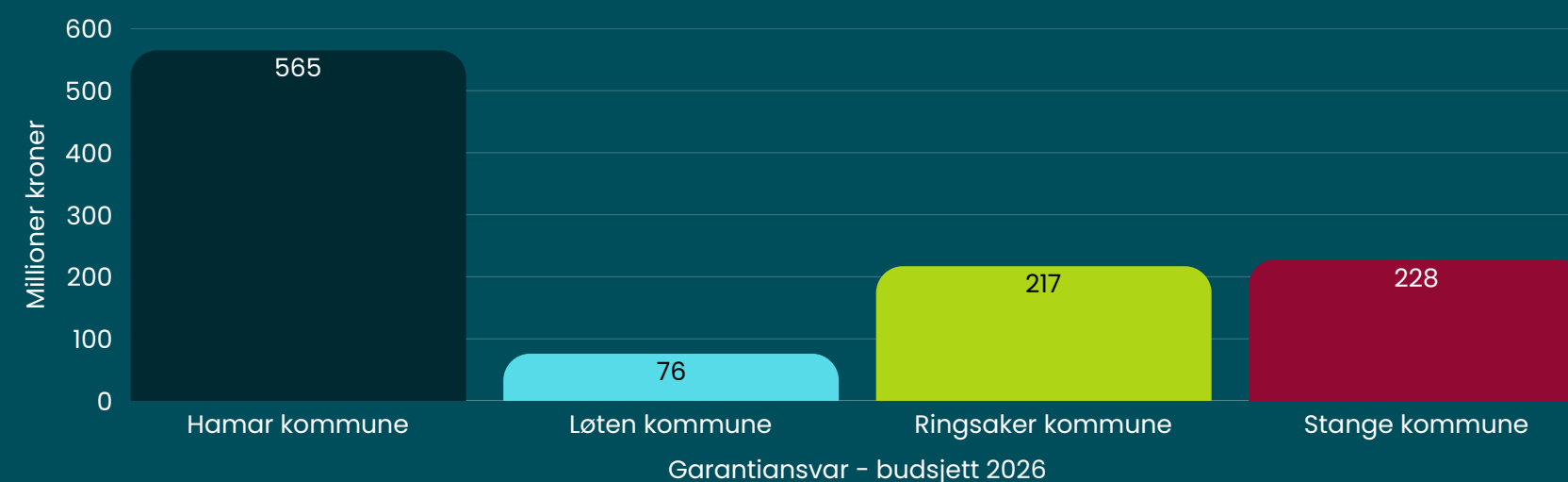
Totalt for Hias IKS

Tall i 1 000 kr	Regnskap	Budsjett	Prognose	Budsjett	Øk. plan	Øk. plan	Øk. plan
Likviditetsbudsjett	2024	2025	2025	2026	2027	2028	2029
IB 01.01	89 392	78 973	78 973	57 555	49 496	49 217	49 988
Årets resultat	26 833	25 461	26 861	19 432	22 443	22 866	24 004
+Avskrivninger	60 959	59 791	57 899	58 258	66 467	67 157	68 798
-Avdrag på lån	39 512	42 528	41 429	43 129	44 362	46 445	54 145
+Låneopptak	0	51 000	35 000	67 000	9 000	142 000	340 000
-Avsetninger per 31.12	-21 144	0	3 803	0	0	0	0
-Investeringer	37 556	93 825	95 947	109 620	53 827	184 807	372 145
UB 31.12	78 973	78 871	57 555	49 496	49 217	49 988	56 499
Lånesaldo per 31.12.	1 069 000	1 099 000	1 063 000	1 087 000	1 055 000	1 146 000	1 433 000

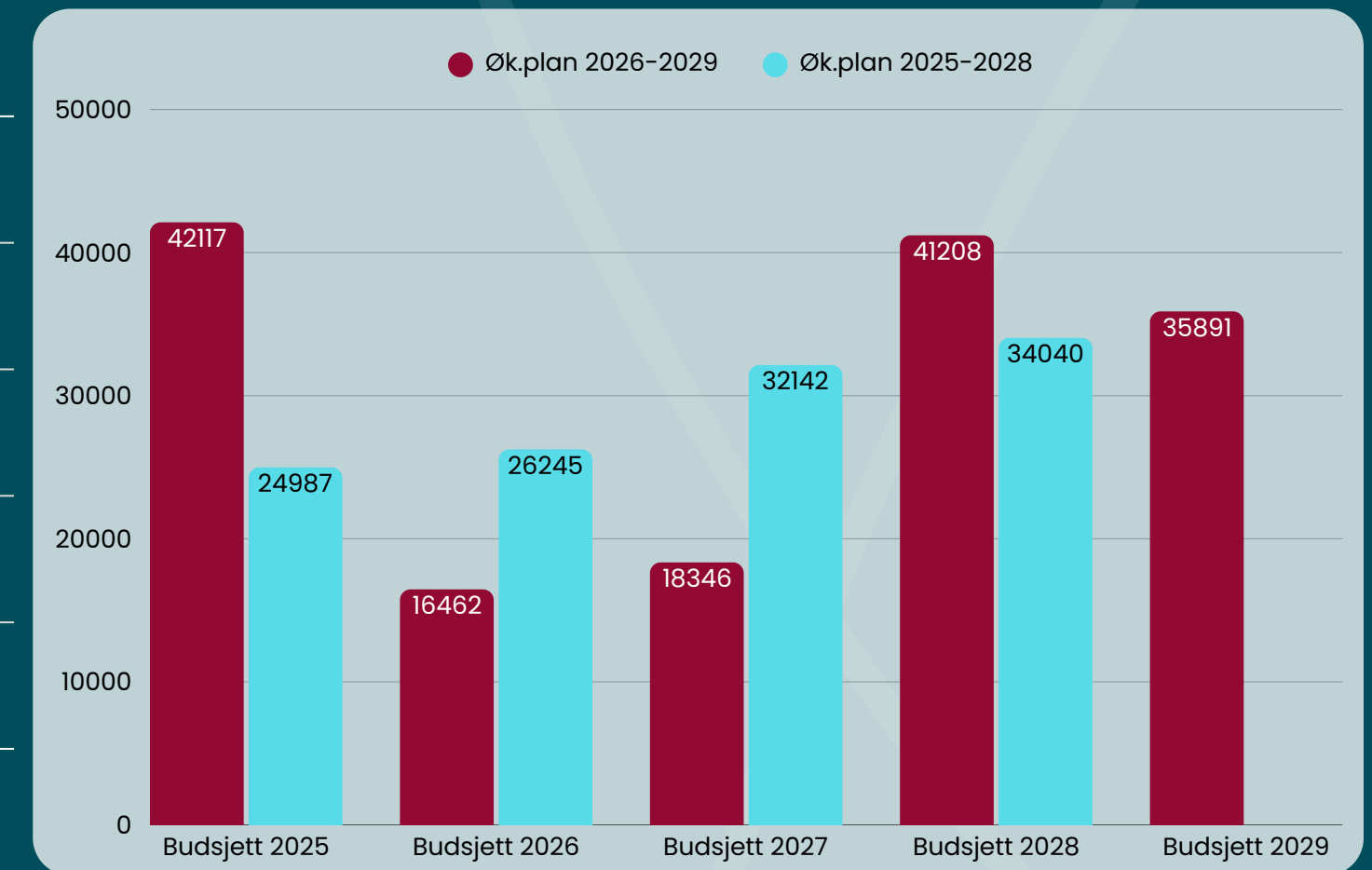

Garantiansvar

Tall i millioner kr	Eierandel i prosent	Budsjett 2025	Prognose 2025	Budsjett 2026	Øk. plan 2027	Øk. plan 2028	Øk. plan 2029
Total lånesaldo Hias IKS per 31.12.		1 099	1 063	1 087	1 055	1 146	1 433
Hamar kommune	52%	572	553	565	549	596	745
Løten kommune	7%	77	74	76	74	80	100
Ringsaker kommune	20%	220	213	217	211	229	287
Stange kommune	21%	231	223	228	222	241	301

Kategori (tall i 1 000 kr)	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028	Budsjett 2029
Myndighetspålagte	-	2 700	6 500	12 268	5 000
Regional utvikling	40 083	9 572	7 331	22 845	24 065
Vedlikehold	1 984	4 190	4 515	4 895	5 626
Lønnsomme prosjekter	50	-	-	1 200	1 200
Totalsum	42 117	16 462	18 346	41 208	35 891
Øk.plan 2025–2028	24 987	26 245	32 142	34 040	

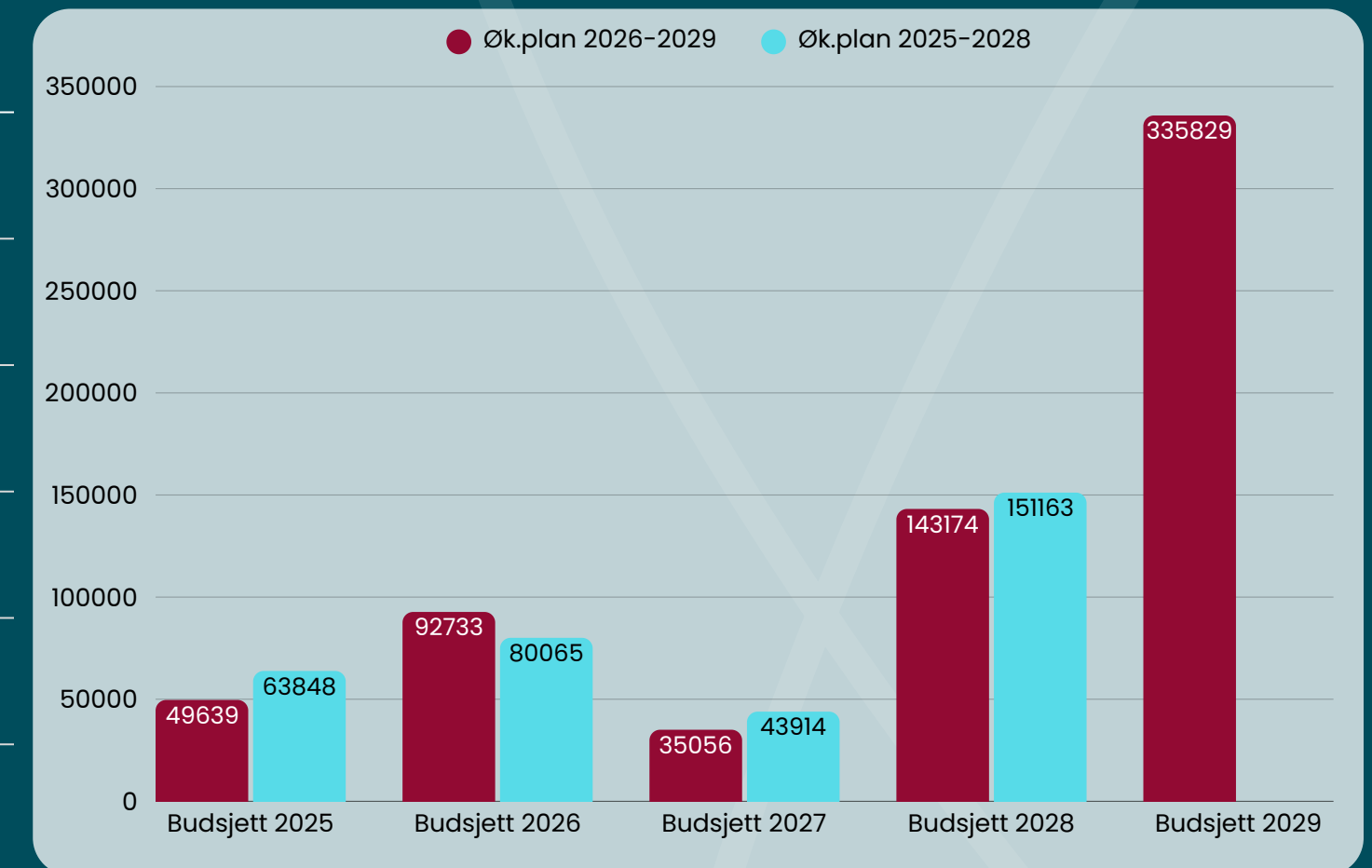
Investeringsplan for vannforsyningen har hovedtyngden av prosjektene knyttet til Regional Utvikling. De største prosjektene i planperioden er følgende:

- Utvidelse av Hubred Høydebasseng (25,5 MNOK)
- Nytt høydebasseng i Frøbergsberget (20,5 MNOK)
- Ledning Ridabu–Hubred Etappe 2 i samarbeid med Hamar kommune (10 MNOK)
- Mot slutten av perioden er det planlagt oppstart av Ledning Ridabu–Hubred Etappe 1. Denne investeringen vil strekke seg utover økonomiplanperioden.

Budsjettet for 2025 omfatter også overtakelse av vannledningsnett fra Hamar kommune, relatert til utbyggingen av Heggvin næringsområde. Investeringskostnaden er beregnet til ca. 25 MNOK.

Investeringspådraget er forskjøvet frem i tid, noe som gir høyere investeringer mot slutten av perioden enn i forrige økonomiplan.

Kategori (tall i 1 000 kr)	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028	Budsjett 2029
Myndighetspålagte	16 220	53 094	13 351	94 783	314 990
Regional utvikling	5 410	21 416	14 980	44 976	7 589
Vedlikehold	27 706	17 363	6 725	3 415	13 250
Lønnsomme prosjekter	300	860	-	-	-
Totalsum	49 636	92 733	35 056	143 174	335 829
Øk.plan 2025-2028	63 848	80 065	43 914	151 163	

De største investeringene på avløp er hovedsakelig knyttet til nitrogenrensing, utvikling av strandsonen i Hamar og rehabilitering av avløpsledninger. Størst investeringspådrag i perioden kommer fra:

- Rehabilitering av linje 6 (fullskallatestlinje) med sidereaktor for nitrogenfjerning, estimert til 49 MNOK i 2026.
- Oppstart av full utbygging av nitrogenrensing i 2028-2029. En del av denne ombyggingen kan komme etter økonomiplanperioden.
- Sjøledning P7 Koigen-Tjuvholmen, planlagt gjennomført 2026-2027, med prognose 18 MNOK.
- Ny pumpestasjon på Tjuvholmen, prognose 60 MNOK i økonomiplanperioden (inkludert utgående ledning og påkobling til hovedledningen i Mjøsa).
- Vedlikeholdstiltak: nye tak på renseanlegget (RA) (7,2 MNOK i 2026) og rehabilitering av ledningen fra Rudshøgda til dropptank (4,2 MNOK i 2026).

Område	Tilhørighet	Kategori	Navn	2026	2027	2028	2029	Totalt i økonomiplanperioden	Totalt utover økonomiplanperioden
Avløp	Nitrogenrensing	Myndighetspålagte	Detaljprosjekt linje 3 Bio-P			40 000 000	144 860 000	184 860 000	
Avløp	Nitrogenrensing	Myndighetspålagte	Tradisjonell N/DN			25 000 000	36 620 000	61 620 000	
Avløp	Pumpestasjoner	Regional utvikling	Ny Tjuvholmen pumpestasjon	2 590 000	6 880 000	44 976 000	5 844 000	60 290 000	
Avløp	Nitrogenrensing	Myndighetspålagte	Sidereaktor linje 1				51 350 000	51 350 000	
Avløp	Nitrogenrensing	Myndighetspålagte	Sidereaktor linje 2				51 350 000	51 350 000	
Avløp	Nitrogenrensing	Myndighetspålagte	Detaljprosjekt Nitrogen Returstrøm		12 324 000	28 756 000		41 080 000	
Avløp	Nitrogenrensing	Myndighetspålagte	Detaljprosjekt Sidereaktor linje 6	40 000 000				40 000 000	
Avløp	Nitrogenrensing	Myndighetspålagte	Slamavskilling Nitrogen				30 810 000	30 810 000	
Vann	Midtstranda - Hubred	Myndighetspålagte	Nytt Hubred HB	2 200 000	6 000 000	12 268 000	5 000 000	25 468 000	
Vann	Hamar nord - Frøbergsberget	Regional utvikling	Høydebasseng Frøbergsberget		2 200 000	6 000 000	12 268 000	20 468 000	5 000 000
Avløp	Ledningsnett	Regional utvikling	Ny sjøledning P7 Koigen-Tjuvholmen	14 420 000	3 400 000			17 820 000	
Vann	Sanering rehabilitering	Regional utvikling	Løten Brenneri - Løten krk-Vensli	276 000	3 974 000	10 255 000		14 505 000	
Avløp	Ledningsnett	Vedlikehold (av infrastruktur)	Strømperehabilitering kum sid 8448-18823			1 030 000	10 965 000	11 995 000	
Vann	Sanering rehabilitering	Regional utvikling	Skjelve-Bjørnstad		628 000	3 090 000	6 046 000	9 764 000	
Vann	Midtstranda - Hubred	Regional utvikling	Ledning Ridabu - Hubred et 2: Torstingbuvegen-Hjellumsvegen	9 295 686				9 295 686	
Vann	Midtstranda - Hubred	Regional utvikling	Ledning Ridabu - Hubred et 1: Kvennvegen-Leirevegen			3 500 000	5 751 000	9 251 000	26 500 000
Avløp	Nitrogenrensing	Myndighetspålagte	Detaljprosjekt Rehabilitering av linje 6	9 080 000				9 080 000	
Avløp	Investering	Vedlikehold (av infrastruktur)	Taktekking renseanlegg	7 250 000				7 250 000	
Vann	Sanering rehabilitering	Vedlikehold (av infrastruktur)	Høyvangvegen/Midtvangvegen			500 000	3 531 000	4 031 000	20 030 000
Avløp	Pumpestasjoner	Regional utvikling	Ny Rosenlundvika pumpestasjon				1 030 000	1 030 000	39 144 000
Avløp	Pumpestasjoner	Regional utvikling	Rehabilitering Hveberg pumpestasjon				715 000	715 000	6 180 000

VANN

År	2025	2026	2027	2028	2029
Vann (kr/m ³)	15.60	14.60	14.92	14.97	15.07

AVLØP

År	2025	2026	2027	2028	2029
Avløp (kr/m ³)	17.11	17.09	18.03	18.36	19.64
Slam (kr/tonn)	10 965	10 953	11 552	11 764	12 587
Septik (kr/m ³)	356	356	375	382	409
Avløp fra tette tanker (kr/m ³)	65	65	68	70	75
Fettslam (kr/m ³)	2 780	2 777	2 929	2 983	3 191

Priser i kroner per enhet. 2026–2029 oppgis som fast pris i 2026-kroner. Øvrige avløpsprodukter (slam, septik, tette tanker, fettslam) følger utviklingen i avløpsprisen; i 2026 blir det en liten nedgang.

Hias Vedlegg 3 – Andre driftskostnader

Kostnadstype (i 1 000 kroner)	Budsjett 2025	Prognose 2025	Budsjett 2026
Forsikringer og avgifter	1 328 000	1 524 390	1 439 568
IT-kostnader	5 306 500	6 091 100	6 231 000
Konsulent og rådgivningstjenester	4 331 800	4 726 930	3 058 001
Markedsføring og reklame	25 000	50 000	50 000
Reisekostnader	252 000	318 000	275 000
Reparasjon og vedlikehold	9 726 000	11 558 686	10 999 000
Transport	2 225 000	2 225 000	3 685 000
Felleskostnader	3 801 900	3 850 300	3 687 300
Energi	11 718 862	12 262 467	11 990 524
Kjemikalier	6 730 000	7 300 000	7 860 000
Red kostnader anleggsbidrag	-459 178	-459 178	0
Sum andre driftskostnader	44 985 884	49 447 695	49 275 394

Spesifisering andre driftskostnader

Andre driftskostnader i 2026 øker med ca. 9,5 % sammenlignet med budsjett 2025 (49,275 mill. kr vs. 44,986 mill. kr). Sammenlignet med prognose 2025 er nivået 0,35 % lavere (-0,17 mill. kr). Detaljer per post:

- **Forsikringer og avgifter:** justert opp med forventet prisvekst fra budsjett 2025.
- **IT-kostnader:** øker som følge av varslede lisensøkninger, bl.a. ca. 30 % på Microsoft-produkter.
- **Konsulent- og rådgivningstjenester:** lavere enn budsjett 2025; det vil bli noe bistand innen økonomisystem, big-data-system, FKDP og juridiske tjenester.
- **Reisekostnader:** gjelder tjenestereiser til kurs, seminarer og samarbeidsmøter.
- **Reparasjon og vedlikehold:** nødvendig for å ivareta anlegg og drift; inkluderer bl.a. skogrydding ved Furuberget høydebasseng (ekstraordinært i 2026).
- **Transport:** øker grunnet ny avtale for slamtransport; dette reduserer felleskostnader (lagerleie) noe, men gir høyere transportpost.
- **Energi:** Forventet samme kostnadsnivå som i 2025, men et noe større forbruk av egenprodusert energi.
- **Kjemikalier:** øker grunnet prisøkning på kjemikalier generelt, men også et høyere forbruk grunnet påslipp fra industri.
- **Anleggsbidrag:** ordningen med «reduerte kostnader anleggsbidrag» opphører i 2026 (fra -0,46 mill. kr til 0), som isolert gir høyere sum.

Største drivere 2026 vs. budsjett 2025 (avrundet):

Transport +1,46 mill. kr · Reparasjon/vedlikehold +1,27 mill. kr · Kjemikalier +1,13 mill. kr · IT-kostnader +0,92 mill. kr · (Bortfall av red. anleggsbidrag +0,46 mill. kr).

Ned: Konsulent/rådgivning -1,27 mill. kr; Felleskostnader -0,11 mill. kr.

Hias Vedlegg 4 – Fordeling av selvkostresultat

FORDELING AV SELVKOSTRESULTAT:

- 2024: Etterberegnet og vedtatt akkumulert selvkostfond er fordelt til eierkommunene. Beløpene skal avsettes i kommunenes selvkostfond.
- 2025 (prognose): Forkalkylen tilsier et positivt selvkostresultat. Fordelingen tar utgangspunkt i forbruk, og må inntekts-/utgiftsføres i kommunenes selvkostfond for 2025.
  - Merk: Fordelingen kan avvike noe fra 2024 som følge av forbruk og engangseffekter. Hias etterberegner ved årets slutt og informerer eierkommunene om endelig andel til føring i selvkostfond.

Generelt er det viktig at eierkommunene tar høyde for at selvkostbudsjettet i Hias for 2026 kan avvike fra selvkostresultat, og en må påberegne at det vil komme et selvkostresultat til fordeling også i 2026. Hias IKS vil etterberegne gebyrgrunnlaget ved årets slutt og informere eierkommunene om deres andel av selvkostresultat til føring i deres selvkostfond.

Vann

Fordelt selvkostresultat pr. kommune (1 000 kr)	Akkumulert fond – 2024	Prognose 2025	Budsjett 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029
Selvkostresultat Vann	-6 258	9 770	0	0	0	0
Hamar	-4 086	5 862	0	0	0	0
Ringsaker	-270	400	0	0	0	0
Stange	-1 106	2 560	0	0	0	0
Løten	-796	948	0	0	0	0

Fordelingen bygger på forbruk; endelig fordeling justeres ved etterberegning ved årsslutt

Forbruk i prosent	Mengde 2003–2024	Prognose 2025	Budsjett 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029
Hamar	65.0	60.0	58.0	58.0	58.0	58.0
Ringsaker	4.0	4.1	5.0	5.0	5.0	5.0
Stange	18.0	26.2	26.0	26.0	26.0	26.0
Løten	13.0	9.7	11.0	11.0	11.0	11.0

Avløp

Fordelt selvkostresultat pr. kommune (1 000 kr)	Akkumulert fond – 2024	Prognose 2025	Budsjett 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029
Selvkostresultat Avløp	3 755	10 391	0	0	0	0
Hamar	2 733	5 218	0	0	0	0
Ringsaker	563	2 997	0	0	0	0
Stange	191	1 672	0	0	0	0
Løten	269	503	0	0	0	0

Fordelingen bygger på forbruk; endelig fordeling justeres ved etterberegning ved årsslutt

Forbruk i prosent	Mengde 2003–2024	Prognose 2025	Budsjett 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029
Hamar	73.0	50.2	50.2	50.2	50.2	50.2
Ringsaker	15.0	28.8	28.8	28.8	28.8	28.8
Stange	5.0	16.1	16.1	16.1	16.1	16.1
Løten	7.0	4.8	4.8	4.8	4.8	4.8

2025 / 19 - Felles kommunedelplan vann og avløp

Jarle Ruud

Representantskapet er referansegruppe, og får en muntlig orientering om arbeidet med ny Felles Kommunedelplan VA i møtet.

| Orientering

Vedlegg

[Felles kommunedelplan vann og avløp.docx](#)

Sak til representantskapet i Hias IKS

Tittel	Felles kommunedelplan vann og avløp
Saksnummer	2025/19
Møtedato	14.08.2025
Saksbehandler	Knut Hushagen

Bakgrunn

Representantskapet får en muntlig orientering om arbeidet ny Felles Kommunedelplan VA i møtet.

Styrets innstilling:

1. Representantskapet tar saken til orientering.

Ottestad, 14.08.2025

Kjell Magne Brobakken

Styreleder

2025 / 20 - Åpen post

Knut Holen

Etter behandlingen i Hamar kommunestyre av rammesak for handlings- og økonomiplan for perioden 2026-29 i juni, har Hias medio august mottatt et brev fra Hamar kommune hvor de ber oss «innen 1. september 2025 synliggjøre effektiviseringsgrep og konsekvensen av disse i forbindelse med fremleggelse av handlings- og økonomiplan for perioden 2026-2029».

Orientering

Vedlegg

[Åpen post.docx](#)

[1-RAMMESAK - HANDLINGS- OG ØKONOMIPLAN 2026-2029 HAMAR KOMMUNE.pdf.pdf](#)

[2-RAMMESAK - HANDLINGS- OG ØKONOMIPLAN 2026-2029 HAMAR KOMMUNE.pdf.pdf](#)

Sak til representantskapet i Hias IKS

Tittel	Åpen post
Saksnummer	2025/20
Møtedato	28.08.2025
Saksbehandler	Knut Holen

Bakgrunn

Etter behandlingen i Hamar kommunestyre av rammesak for handlings- og økonomiplan for perioden 2026-29 i juni, har Hias medio august mottatt et brev fra Hamar kommune hvor de ber oss «innen 1. september 2025 synliggjøre effektiviseringsgrep og konsekvensen av disse i forbindelse med fremleggelse av handlings- og økonomiplan for perioden 2026-2029». Se vedlegg.

Saken er ikke behandlet i styret og den legges fram uten styrets innstilling under «Åpen post».

Styrets innstilling:

Legges fram uten innstilling.

Styrets behandling:

Saken er ikke behandlet i styret.

Administrasjonens vurderinger:

I utarbeidelsen av økonomiplanen for 2026 – 2029 har Hias tatt utgangspunkt i konkrete føringer gitt fra eierkommunene i eiermøtet 25.03.2025, representantskapssak 2025/5 «Oppfølging etter eiermøtet», representantskapssak 2025/13 «Forutsetninger for økonomiplan og budsjett 2026-2029 – Utviklingstrekk/rammebetingelser/trender» og representantskapssak 2025/14 «Selvkost og låneramme/gebyrutvikling». I tillegg har styret gjennom godkjenning av ny strategi satt tydelige ambisjoner knyttet til effektivisering. Disse føringene er innarbeidet og presentert i økonomiplanen.

Hias starter arbeidet med økonomiplanen i april for å rekke en første behandling av planen i styret og representantskapet i løpet av august. Med henvisning til brevet fra Hamar kommune, både når det ble sendt og fristen som ble satt, har ikke administrasjonen konkretisert effektiviseringsgrep og konsekvensen av disse ut over det som allerede er tatt inn i økonomiplanen.

Styret vil behandle brevet fra Hamar kommune i neste styremøte.

Ottestad, 21.08.2025

Kjell Magne Brobakken

Styreleder

Vedlegg

1 - HANDLINGS- OG ØKONOMIPLAN 2026-2029

2 - RAMMESAK - HANDLINGS- OG ØKONOMIPLAN 2026-2029 HAMAR KOMMUNE

Hias IKS
Postboks 4065

2306 HAMAR

Deres ref.:

Vår ref:
Mette Braathen
Tlf: 99638104
25/7521(4)

Arkiv:
145//
49155/25
-

Dato:
06.08.2025

HANDLINGS- OG ØKONOMIPLAN 2026-2029

I forbindelse med behandling av rammesak for handlings- og økonomiplan for perioden 2026-29 fattet Hamar kommunestyre følgende vedtak;

«Kommunale foretak, interkommunale samarbeid, herunder vertskommunesamarbeid og interkommunale selskaper, som leverer tjenester til eller på vegne av kommunen, bes innen 1. september 2025 synliggjøre effektiviseringsgrep og konsekvensen av disse i forbindelse med fremleggelse av handlings- og økonomiplan for perioden 2026-2029.»

Vi ber om at anmodningen blir lagt frem for behandling i samarbeidets styrende organer. Vi ber om tilbakemelding dersom fristen byr på utfordringer. Vi tar kontakt i løpet av første halvdel av august for å avklare eventuelle behov for et møte. Vi vil også ta initiativ til å koordinere oss med øvrig kommuner i samarbeidet.

Med vennlig hilsen

Mette Braathen
leder eiersekretariatet

Dette brevet er elektronisk godkjent og sendes uten håndskrevet signatur.

Vedlegg: Melding om vedtak

Kopi til:

> Hamar kommune
> Staben
> Økonomi og administrasjon

Besøksadresse:
Hamar rådhus, Vangsvn. 51
Postadresse:
Postboks 4063, 2306 Hamar

Telefon: +47 62 56 30 00
postmottak@hamar.kommune.no
Org. nr.: 970 540 008
www.hammar.kommune.no

Selskaper og foretak

Deres ref.:

Vår ref:
Ann-Helen Lysgaard
Tlf: 97763555
25/7521(5)

Arkiv:
145//
49286/25
-

Dato:
05.08.2025

RAMMESAK - HANDLINGS- OG ØKONOMIPLAN 2026-2029 HAMAR KOMMUNE

Kommunestyret behandlet i møte 18.06.2025 sak 47/25. Følgende vedtak ble fattet:

Hamar kommunestyre vedtar:

- Følgende drifts- og investeringsrammer legges til grunn for videre arbeid med Handlings- og økonomiplan 2026-2029:**

Driftsinntekter og -utgifter

	Økonomiplan 2026	Økonomiplan 2027	Økonomiplan 2028	Økonomiplan 2029
Rammetilskudd	-1 213 819 000	-1 229 301 000	-1 244 467 000	-1 262 253 000
Inntekts- og formuesskatt	-1 410 727 000	-1 422 480 000	-1 434 646 000	-1 442 690 000
Eiendomsskatt	-189 000 000	-198 000 000	-200 000 000	-202 000 000
Andre generelle driftsinntekter	-30 402 000	-29 102 000	-27 902 000	-27 602 000
Sum generelle driftsinntekter	-2 843 948 000	-2 878 883 000	-2 907 015 000	-2 934 545 000
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	2 653 105 815	2 672 386 815	2 706 461 815	2 742 736 815
Avskrivninger	230 000 000	240 000 000	250 000 000	260 000 000
Sum netto driftsutgifter	2 883 105 815	2 912 386 815	2 956 461 815	3 002 736 815
Brutto driftsresultat	39 157 815	33 503 815	49 446 815	68 191 815
Renteinntekter	-95 320 000	-85 320 000	-83 320 000	-82 320 000
Utbytter	-137 000 000	-138 000 000	-139 000 000	-140 000 000
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0
Renteutgifter	208 018 278	214 036 278	226 053 278	236 553 278
Avdrag på lån	152 019 000	160 538 000	165 057 000	169 057 000
Netto finansutgifter	127 717 278	151 254 278	168 790 278	183 290 278
Motpost avskrivninger	-230 000 000	-240 000 000	-250 000 000	-260 000 000
Netto driftsresultat	-63 124 907	-55 241 907	-31 762 907	-8 517 907
Netto driftsresultat i %	1,5 %	1,3 %	0,8 %	0,2 %
Politisk ledelse	10 072 307	11 847 307	10 072 307	11 847 307
Kommunestaben	110 494 598	109 494 598	108 494 598	107 494 598
Opplæring og oppvekst	982 973 655	974 873 655	974 873 655	974 873 655
Kultur og frivillighet	52 713 870	52 213 870	51 713 870	51 213 870
Helse og mestring	963 406 114	978 406 114	1 010 406 114	1 048 406 114
Miljø og samfunn	171 286 932	171 242 932	172 592 932	172 592 932
Overføringer	362 158 339	374 308 339	378 308 339	376 308 339
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	2 653 105 815	2 672 386 815	2 706 461 815	2 742 736 815

Samlet investeringsramme – brutto

	Økonomiplan 2026	Økonomiplan 2027	Økonomiplan 2028	Økonomiplan 2029
Investeringsramme (brutto)	754 077 000	546 420 000	537 600 000	432 200 000

- 2. Kommunedirektøren bes arbeide videre med forslag til tiltak for kostnadsreduksjoner og inntektsøkninger i tråd med omtale i saken.**
- 3. Utvalgene involveres i arbeidet med forslag til HØP gjennom innspill til tiltak som kan redusere utgifter eller øke inntekter på eget ansvarsområde.**
- 4. Kommunale foretak, interkommunale samarbeid, herunder vertskommunesamarbeid og interkommunale selskaper, som leverer tjenester til eller på vegne av kommunen, bes innen 1. september 2025 synliggjøre effektiviseringsgrep og konsekvensen av disse i forbindelse med fremleggelse av handlings- og økonomiplan for perioden 2026-2029.**
- 5. Kommunedirektør bes legge til grunn som et utgangspunkt plan- og bygningslovens krav ved planleggingen av alle nye kommunale bygg.**
- 6. Kommunedirektør bes legge frem en egen sak om prosessen for retakseringen for utskrivning av eiendomsskatt av næringsseiendommer og fritidsboliger. Når retakseringen er gjort, må det komme en egen sak hvor eiendomsskattesatser og bunnfradrag for alle typer eiendom sees i sammenheng.**
- 7. Kommunedirektør bes legge frem en vurdering om investeringsbehovet i neste planperiode for kirkebyggene, krisesenteret og brannvesenet.**
- 8. Kommunedirektør bes legge frem en vurdering av e-postlisenser for kommunestyrerepresentanter ut fra et cybersikkerhetsståsted og hva dette vil koste.**

Rett utskrift
05.08.2028

Ann-Helen Lysgaard

Dette brevet er elektronisk godkjent og sendes uten håndskrevet signatur.